THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע ווארט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

די דוכאבארן אין בריטיש קאלומביא

דער אטארני דזשענעראל פון בריטיש קאלומביא איז גרייט, ווי ער אליין דריקט זיך אויס, צו "פארקאטשען די ארבל" און צו נעמען זיך פאר די דוכאבארן, ארויפצוצווינגען אויף זיי די געזעצן פון לאנד. ער האט געווארנט די דוכאבארישע ישובים, אז די רעגירונג וועט זיך ניט אפשטעלן פאר קיין שום מיטלען צו דערגרייכן דעם ציל.

די רעגירונג איז קאנטיק שטארק אויפגעבראכט אויף די דוכאבארן פאר די לעצטע אויסברוכן וואס האבן זיך אויסגעדריקט אין אונטערצינדן א צאל שולן און אין א פאר באמבע אטענטאטן, איינער פון וועלכע האט לעצטע וואך פארניכטעט דעם מאוזאליי אויפ׳ן קבר פון דעם געוועזענעם דוכאבארישן פירער, פעטער וועריגין דעם עלטערן. די געדולד פון דער רעגירונג הייסט עס, האט געפלאצט, און זי איז אנטשלאסן צו מאכן א סוף צו די שטענדיקע רייבונגען צווישן די דוכאבארן גופא, וואס דריקן זיך אויס אין גוואלדטאטן, און צו אלע אפווייכונגען פון די געזעצן פון לאנד וואס די דוכאבארן האבן זיך דערלויבט אדער קאנען זיך דערלויבן.

אין עצם קאן מען ניט אויסזעצן קעגן דער אנטשלאסנהייט פון דער רעגירונג איינצושטעלן געזעץ און ארדענונג צווישן דער דוכאבארישער באפעלקערונג, סיידן מען זאל זיין קעגן דעם רעגירונגס פרינציפ בכלל. דא האנדלט זיך דאך אבער וועגן א רעגירונג וואס עקזיסטירט, און אזא מוז ארויפצווינגען אירע געזעצן אויף אלע בירגער גלייך, אן אונטערשייד, און זי קאן ניט דערלויבן אז איר אווטאריטעט זאל איגנארירט ווערן.

און מען קאן ניט לייקענען, אז די דוכאבארן האבן פארשאפן א היבש ביסל אומאנגענעמלאכקייטן דער רעגירונג. ווען מיר ריידן אבער וועגן דוכאבארן, מוזן מיר דורכפירן א שארפע ליניע צווישן די אזוי גערופענע "געמיינדע דוכאבארן" (די מיטגלידער פון דער סעקטע "קריסטלאכע געמיינדע פון אלוועלטלאכער ברידערשאפט", פון וועלכע פעטער וועריגין דער יונגער איז איצט דער פירער), און צווישן דער סעקטע "זין פון פרייהייט".

די "געמיינדע דוכאבארן" זיינען אייגנטלאך די איבערוועגנדיקסטע מערהייט אין די דוכאבארישע קאמונאלע ישובים אין בריטיש־קאלומביא און סאסקאטשעוואן און ווען מען רעדט וועגן דוכאבארן וואלט מען עס זיי געדארפט מיינען. דער עולם איז אבער אזוי אומבאקאנט מיט דער לאגע, אז אלץ וואס ווערט געטאן פון דער גאנץ קליינער סעקטע "זין פון פרייהייט" ווערט צוגעשריבן צו די דוכאבארן.

עס זיינען געווען א סך פאלן, וואס די רעגירונג האט געהאט רייבונגען אויך מיט די געמיינדע דוכאבארן. אפט זיינען זיי געווען רעזולטאטן פון מיספארשטענדעניש: די דוכאבארן האבן זייער בליק אויפ׳ן לעבן, און זיי זוכן אויסצולעבן זיך אויף זייער אייגענעם שטייגער. זיי זיינען אבער ניט קיין ווילדע עקשנים און פאנאטיקער, און זיי זיינען גרייט צו גיין אויף פשרות מיט דער סביבה און מיט די אומשטענדן. אביסל פארשטענדעניש מצד דער רעגירונג, און די אלע רייבונגען וואלטן געקאנט אויסגעמידן ווערן. פאקטיש זיינען לעצטנס ניט פארגעקומען קיין שום צוזאמענשטויסן צווישן דער רעגירונג און די דוכאבארן, און די לעצטע האבן אפילו געשיקט זייערע קינדער אין די רעגירונגס שולן גאנץ רעגלמעסיק.

און דאס זיינען בלויז די עטלאכע הונדערט עקסטרעמיסטן אין בריטיש קאלומביא און אפשר נאך אזויפיל אין סאסקאטשעוואן, די אזוי גערופענע "זין פון פרייהייט", וואס ווילן ניט וויסן פון קיין פשרות. דאס זיינען זיי וואס פירן דורך די נאקעטע דעמאנסטראציעס, און אויב עס זיינען דוכאבארן וואס פירן אן די טעראריסטישע אקטן אין די דוכאבארישע ישובים, זיינען עס גיכער פון אלץ מיטגלידער פון דער דאזיקער סעקטע, און די געמיינדע דוכאבארן האבן אליין פון זיי צו זינגען און צו זאגן: ניט נאר שאפן זיי א שלעכטע שטימונג בנוגע אלע דוכאבארן, נאר זיי ליידן אליין פון די טעראריסטישע אקטן און דערצו מוזן זיי אויסהאלטן די סעקטאנטן אויפ׳ן חשבון פון דער געמיינדע, וועלכע קריגט פון זיי גארנישט ניט ארויס.

עס וואלט דערפאר געווען א גרויסע עולה צו האלטן דעם גאנצן דוכאבארישן כלל קאלעקטיוו פאראנטווארטלאך פאר די מעשים פון געציילטע און אנצונעמען רעפרעסיווע מיטלען קעגן אלע דוכאבארן, פאר די זינד פון איינציקע, פון וועלכע די דוכאבארן אליין וואלטן געוואלט פטור ווערן.

ווען די רעגירונג זאל זיך פארמעסטן דורכצופירן איר דראאונג און "פארקאטשען די ארבל און באהאנדלען זיי גראב", ווי דער אטארני דזשענעראל סטראשעט, וועט עס צו קיין גוטס ניט פירן. די דוכאבארן זיינען גלויביקע מענשן, און זיי זיינען גרייט צו זיין מארטירער פאר זייער גלויבן. וועט די רעגירונג זיי באהאנדלען "גראב", וועט זי דערוועקן א פאנאטישן געפיל פון ווידערשטאנד, און זי וועט דאן האבן צו באהאנדלען ניט בלויז א קליינע צאל עקסטרעמיסטן, נאר דעם גאנצן דוכאבארישן ישוב.

אוודאי איז די רעגירונג שטארקער פון די דוכאבארן, און זי קאן זיי באזיגן. אבער דאס קאן זי אין אזא פאל דערגרייכן בלויז מיט׳ן גענצלאכן חורבן פונ׳ם בליענדיקן דוכאבארישן ישוב. לוינט זיך דאס פאר איר, ווען מיר זאלן אפילו אפלייגן אן א זייט דעם ריין מענשלאכן שטאנדפונקט?

די פראגע פון ציוניסטישער פירערשאפט

עס זעט אויס אז קיינער צווייפלט מער ניט אין דער ענדגילטיקייט פון דר. ווייצמאנס צוריקציען זיך פון דער ציוניסטישער פירערשאפט. זיין רעזיגנאציע וועט אין געוויסע ציוניסטישע קרייזן ארויסרופן צופרידנהייט, אין אנדערע — באדויערן און נאך אין אנדערע — אמת׳ע פארדראס געפילן.

אבער וואס די מיינונג וועגן דר. ווייצמאנען און זיין פירערשאפט זאל ניט זיין אין די ציוניסטישע רייען, אבער אלע מוזן צוגעבן, אז דערווייל זייען ניטא אין אויסזיכט קיין קאנדידאטן וואס זאלן קאנען פארנעמען זיין ליידיק געווארענע שטול. עס זיינען דא באדייטנדיקע פערזענלאכקייטן אין די רייען פון דער ציוניסטישער פירערשאפט, אבער צווישן זיי איז קיין איינער ניטא וואס זאל קאנען האלטן צוזאמען די פארצווייגטע ארגאניזאציע מיט אירע צאלרייכע ריכטונגען און מיינונגס פארשיידנהייטן, און וואס זאל קאנען אנפירן די פראקטישע ציוניסטישע ארבעט אזוי טיכטיק, ווי דר. ח. ווייצמאן.

אין דערפאר קומט ארויף דער פלאן פון א קאלעגיום, וואס זאל פארנעמען דעם ארט פונ׳ם איינציקן פירער. פאר א פאסיקן קאלעגיום איז דא מאטעריאל איבערגענוג אין די ציוניסטישע רייען, און אזא קערפערשאפט, וואס וועט פארטרעטן, וועלן מיר זאגן, דריי פון די וויכטיקסטע ריכטונגען אינ׳ם ציוניזם וועט זיין בכח צו האלטן די ארגאניזאציע צוזאמען.

אזא קערפערשאפט וועט זיכער פעלן די טיכטיקייט און גראדע ליניע פון דעם איינציקן פירער, און די ארבעט וועט דערפון עטוואס ליידן. עס איז אויך ניט אויסגעשלאסן, אז רייבונגען זאלן פארקומען אין די רייען פון קאלעגיום גופא, וואס וועט זיכער ניט צוגעבן צו איר ארבעטספעאיקייט. אבער מיט אלע חסרונות פון אזא פירערשאפט, איז דאס אפשר דער בעסטער אויסוועג פונ׳ם אדמיניסטראטיוון קריזיס וואס דראעט דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

דער טויט פון א רייכן קבצן

שטארבט עלנט, איבערלאזנדיק זיין געלט פאר פרעמדע און אומבאקאנטע.

די צייטונגען האבן מיט א פאר יאר צוריק דערציילט וועגן א מערקווירדיקן פאל, ווי אן אלטער קריסט, א מאן אריבער זיבעציק יאר, איז ארעסטירט געווארן פאר בעטלען אין גאס און באלעמטיקן פארבייגייער. ווען מען האט זיך צו דעם אלטן א נעם געטאן אין דער פאליציי, האט מען אויסגעפונען, אז ער האט עטלאכע באנק ביכלאך, אז ער איז ווערט אפשר פופציק טויזנט דאלאר און אז ער איז א מורא׳דיקער קארגער און אז ער וואוינט אויף א בוידים אין איינער פון די שמוציקסטע גאסן פון סאן פראנציסקא.

מען האט דעם קארגן אלטן, ווי די מאדע איז, אפגעלאזן און מען האט אים אנגעזאגט שטרענג, אז ער זאל מער ניט וואגן צו בעטלען. מען האט אים אויך אויסגעלייענט א פארציע מאראל, אז ער דארף זיך שעמען אין זיין ווייט; האלז, וואס ער, א רייכער מאן, בעטלט נדבות און נעמט דערמיט אוועק הילף פון יענע, וואס נויטיקן זיך ווירקלאך אין שטיצע. און די פאליציי האט אים געווארנט, אז אויב מען וועט אים נאך אמאל כאפן בעטלענדיק, וועט מען אים פארשיקן אין פריזאן. אזוי ווי אין פריזאן האט זיך אים ניט געוואלט גיין, כאטש מען גיט דארט עסן און טרינקען אומזיסט, האט מען אים שוין טאקע מער קיין מאל ניט געזעען אין גאס. דער אלטער האט זיך פארקליבן אין זיין לאך אויפן בוידים, וואו ער איז פארבליבן שפילענדיק זיך מיט זיינע באנק ביכלאך, ביז וואנען מען האט אים דארט מיט עטלאכע טעג צוריק געפונען א טויטן מיט די באנק ביכלאך אין די הענט. גערופן האט מען אים דזשאן סלאשטש.

ווער איז געווען דזשאן סלאשטש? אט וואס מען האט נאך זיין טויט אויסגעפונען. סלאשטש איז געווען דער זון פון א גלח, וועלכער האט אין דער יוגנט פארטריבן זיין פרוי אין דער ערד צוליב זיין קארגשאפט און זי איז געשטארבן ווען ער איז אלט געווען פערציק יאר, איבערלאזנדיק זיין איינציקן זון א פארמעגן פון צוואנציק טויזנט דאלאר. דער יונגער סלאשטש איז געווען דאס זעלבע וואס דער פאטער. ער וואלט ליבערשט זיך געלאזט אומברייגנען איידער אויסגעבן א דאלאר. ער האט דאס געלט אוועקגעלייגט אין עטלאכע בענק און אליין האט ער באשלאסן צו הייראטן און נעמען א רייכע פרוי, כדי ניט דארפן טשעפען זיין געלט.

האט ער זיך אבער דערמאנט, אז פרויען האבן ליב צוווארפן מיט געלט, אז די פרוי וועט געבארן קינדער, וועט מען זיי מוזן געבן עסן און קליידן, און דאס מיינט דאך געלט. איז אים באפאלן א שרעק און ער האט ביי זיך אפגעמאכט, אז ער זאל קיינמאל ניט הייראטן און ער איז אוועק איבער דער וועלט בעטלען. געקליבן האט ער פענים. פון די פענים זיינען געווארן דאלארס און די דאלארס האט ער — אדער פארניצט אין זיינע שמאטעס, וואס ער האט געטראגן אויף זיך, אדער ער האט אוועקגעלייגט אין די בענק.

די צייט איז דערווייל געלאפן.

דר. חיים ווייצמאן פאר פרעסע-פארטרעטער (הארציקע שטארקע רעדע פון לייב יפה, וויכטיקע דערקלערונגען פון דר. ווייצמאן)

פון י. אייגער (ירושלים)

דער אינטערעס פון אלע טיילן פון דער ארץ־ישראל׳דיקער באפעלקערונג צום איצטיקן באזוך פון דר. ווייצמאן איז אויסערגעוויינלאכער. ניט בלויז די אידן, נאר אויך די אראבער אין זייער פרעסע שרייבן טאג־אויס טאג־איין צענדליקער ארטיקלען, אומצייליקע השערות און קלאג־...

אידישע נייעס פון יענער זייט ים

ווי מען האט געפראוועט רבי׳ישע חתונה אין באבאוו

פון לעמבערג שרייבט מען אונז:

די טעג איז אין באבאוו פארגעקומען די חתונה פון באבאווער רבי׳ס טאכטער מיט דעם זון פון דעם געוועזענעם אנגרדה־דעפוטאט פייוול טעמפל. דער חתן איז אלט געווען אכצן יאר.

צו דער חתונה זיינען פון ווארשע ארויסגעפארן צוואנציק זשורנאליסטן און פילם אפעראטארן.

די חתונה אין באבאוו איז געפראוועט געווארן מיט אן אויסערגעוויינלאכער פראכט. צענדליקער טויזנטער חסידים זיינען זיך צוזאמענגעקומען קיין באבאוו אויף דער חתונה. עס איז איינגעארדענט געווארן א סעודה פון פופציק טויזנט מאן. צו דער סעודה זיינען געשאכטן געווארן הונדערטער בהמות, אקסן, קעלבלאך און א. וו. עס איז אויך איינגעארדענט געווארן א מאלצייט פאר בעטלער, צו וועלכער עס זיינען זיך צוזאמענגעקומען אלע בעטלער פון גאנץ גאליציע און אויך זייער פיל פון קאנגרעס פוילן. טויזנטער ישיבה בחורים האבן זיך פארשטעלט פאר זעלנער, קאזאקן און משמח געווען דעם עולם.

בעת דעם מצוה־טענצל, ווען דער רבי האט געטאנצט מיט דער כלה, האט ער געזונגען אין הסתם מיטן הערשנדן מנהג אין באבאוו, א טרויעריקן ניגון. צווישן די צענדליקער טויזנטער חסידים איז געווען א שרעקלאך געוויין.

די גאנצע חתונה איז אויפגענומען געווארן דורך פילם־אפעראטארן.

די התלהבות צווישן די חסידים איז געוואלדיק גרויס, נישט קוקנדיק אויף דער שנייי זאווארוכע, האט מען א גאנצע נאכט אונטערן פרייען הימל און שנייי, געטאנצט.

די פייערלאכקייט אין באבאוו האט געדויערט א גאנצע נאכט.

—(::)—

אנטעריא וועט אויסגעבן 5 מיליאן דאלאר פאר נייע וועגן

טאראנטא, אנט., אפריל 28. — לויט א דערקלערונג געמאכט פון ר. מ. סמיט, "דעפיוטי האיוועיס מיניסטער", וועט די פראווינציעלע רעגירונג פון אנטעריא אויסגעבן היינטיקן זומער צו בויען האיוועיס, פינף מיליאן דאלאר. דאס איז אויף דריי מיליאן דאלאר ווייניקער אין פארגלייך מיט דער אויסגעגעבענער סומע פאר׳ן זעלבן צוועק לעצטן יאר.